

18 czerwca 2026 r.

Szanowny Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

zwracamy się do Pana z głębokim niepokojem oraz stanowczym protestem wobec decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o powołaniu nowego Zespołu Identyfikującego Członków Rady Narodowego Centrum Nauki.

W naszej ocenie zarówno skład Zespołu, jak i tryb jego powołania budzą poważne wątpliwości co do zgodności z literą i duchem ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki. Zgodnie z art. 12 ust. 3 pkt 1 ustawy, w skład Zespołu Identyfikującego mogą wchodzić osoby o uznanym światowym dorobku naukowym. Jednocześnie art. 12 ust. 1 przewiduje, że Zespół powoływany jest na okres czterech lat. Tymczasem poprzedni Zespół został powołany zaledwie dwa lata temu, a nowa nominacja została dokonana przed upływem ustawowo określonej kadencji. Ponadto, naszym zdaniem, część nowo powołanych osób nie spełnia podstawowego kryterium wybitnego, międzynarodowo rozpoznawalnego dorobku naukowego, które ustawodawca uznał za warunek konieczny uczestnictwa w tym gremium.

Niepokój budzi również fakt, że w składzie Zespołu zabrakło przedstawicieli nauk ścisłych oraz nauk o życiu, a więc obszarów badawczych, do których trafia znacząca część środków przyznawanych przez Narodowe Centrum Nauki. Trudno uznać taki skład za reprezentatywny dla całego polskiego środowiska naukowego.

Pragniemy podkreślić, że Zespół Identyfikujący pełni wyjątkowo ważną funkcję w systemie finansowania badań naukowych w Polsce. To właśnie on przedstawia Ministrowi listę kandydatów do Rady NCN – organu, który w kolejnych latach będzie współdecydował o kształcie konkursów grantowych, doborze ekspertów oraz strategicznych kierunkach rozwoju systemu finansowania nauki. Odpowiedzialność ta wymaga nie tylko najwyższych kompetencji naukowych, ale również autorytetu środowiskowego, doświadczenia w prowadzeniu badań na najwyższym poziomie oraz znajomości krajowych i międzynarodowych mechanizmów finansowania nauki.

Przez wiele lat Narodowe Centrum Nauki było instytucją cenioną za swoją niezależność, przejrzystość procedur oraz odporność na wpływy polityczne. Te wartości stanowiły fundament jego sukcesu i międzynarodowej wiarygodności. Z niepokojem obserwujemy jednak stopniowe odchodzenie od tych standardów. Proces ten rozpoczął się w poprzednich latach, a obecne decyzje personalne sprawiają wrażenie jego kontynuacji. Niezależnie od zmieniających się okoliczności politycznych, mechanizmy wyboru osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie Narodowego Centrum Nauki powinny pozostawać wolne od bieżących interesów politycznych i opierać się wyłącznie na kryteriach merytorycznych.

Szanowny Panie Premierze,

piszemy do Pana powodowani troską o przyszłość instytucji, której powstaniu i rozwojowi poświęciliśmy wiele lat pracy. Wielu z nas uczestniczyło w tworzeniu Narodowego Centrum Nauki od momentu jego powołania piętnaście lat temu, współtworząc rozwiązania, które uczyniły z NCN jedną z najlepiej funkcjonujących instytucji publicznych w Polsce.

Warto przypomnieć, że pierwszy Zespół Identyfikujący został powołany spośród uczonych o niekwestionowanym autorytecie i światowej renomie: prof. Macieja Żylicza, prof. Adama Pronia, prof. Piotra Sztompki, prof. Stanisława Woronowicza oraz prof. Franciszka Ziejki. Był to wyraźny sygnał, że o kształcie polskiego systemu grantowego mają decydować osoby reprezentujące najwyższe standardy naukowe i etyczne.

Dzięki takim decyzjom Narodowe Centrum Nauki skutecznie wprowadziło do polskiej nauki światowe standardy oceny projektów badawczych, przyczyniło się do rozwoju tysięcy naukowców i stworzyło warunki do powstania tego, co dziś często określa się mianem „pokolenia NCN” – środowiska badaczy przywiązanych do zasad jakości, przejrzystości, konkurencyjności i niezależności nauki od wpływów politycznych.

W trosce o przyszłość tej instytucji, a także o perspektywy rozwoju młodych naukowców i całego polskiego systemu nauki, zwracamy się do Pana Premiera z apelem o pilne przeanalizowanie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącej powołania obecnego Zespołu Identyfikującego Członków Rady NCN.

Wyrażamy stanowczy sprzeciw wobec działań, które mogą podważać zaufanie środowiska naukowego do Narodowego Centrum Nauki oraz osłabiać jego niezależność, wiarygodność i pozycję wypracowaną przez ostatnich piętnaście lat.

Z wyrazami szacunku,

Przewodniczący Rady NCN:

oraz

Dyrektorzy NCN:

Michał Karoński (2010-2016)
Janusz Janeczek (2016-2018)
Małgorzata Kossowska (2018-2020)
Jacek Kuźnicki (2020-2022)
Robert Hasterok (2022-2024)
Anetta Undas (2024)

Andrzej Jajszczyk (2011-2015)
Zbigniew Błocki (2015-2023)

Członkowie Rady NCN w latach 2010-2024:

Krystyna Bartol (2016-2024)
Tadeusz Burczyński (2012-2013)
Bożena Czerny (2010-2014)
Stefan Dziembowski (2020-2024)
Krzysztof Fic (2020-2024)
Jakub Fichna (2018-2022)
Elżbieta Frąckowiak (2012-2015)

Ewa Łokas (2015-2018)
Jerzy Łuczka (2018-2022)
Ewa Majchrzak (2016-2020)
Teresa Malecka (2010-2018)
Michał Malinowski (2012-2016)
Marta Miączyńska (2016-2018)
Piotr Migoń (2018-2022)

Joanna Golińska-Pilarek (2018-2024)
Jakub Gołąb (2010-2014)
Maciej Grochowski (2012-2016)
Artur Jarmołowski (2014-2018)
Sergiusz Józwiak (2012-2016)
Leszek Kaczmarek (2010-2016)
Ireneusz C. Kamiński (2012-2016)
Tomasz Kapitaniak (2010-2012)
Grzegorz Karch (2016-2024)
Ryszard Kierzek (2016-2017)
Mirosław Kofta (2010-2014)
Jan Kotwica (2014-2018)
Wojciech Kucewicz (2016-2020)
Stanisław Lasocki (2016-2020)
Leszek Leszczyński (2010-2012)
Barbara Lipińska (2018-2020)

Ewa Mijowska (2016-2020)
Krzysztof W. Nowak (2010-2018)
Wojciech Nowakowski (2010-2014)
Ryszard Nycz (2010-2012)
Justyna Olko (2018-2022)
Marek Samoć (2018-2022)
Andrzej Sobczak (2018-2022)
Tomasz Szapiro (2019-2022)
Andrzej Szostek (2010-2018)
Jacek Tejchman (2012-2014)
Adam Torbicki (2010-2014)
Wojciech Tygielski (2010-2012; 2014-2018)
Aneta Wojdyło (2018-2022)
Tomasz Zaleśkiewicz (2020-2024)
Teresa Zielińska (2018-2022)
Marek Żukowski (2010-2018)